

УДК 616-053.31:618.3:616.97

**Т.К. Знаменська, Р.І. Жданович,
Т.М. Килимник, А.О.Журавель,
Т.М. Луценко, Т.В. Дзядик**

ДУ «Інститут педіатрії, акушерства
і гінекології НАМН України»
(Україна, м.Київ)

ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ НОВОНАРОДЖЕНИХ ВІД МАТЕРІВ З ІНФЕКЦІЄЮ СТАТЕВИХ ОРГАНІВ

Ключові слова: інфекції статевих органів, новонароджені, внутрішньоутробне інфікування, патоморфологічні дослідження

Резюме. Для встановлення особливостей патологічних процесів новонароджених від матерів з інфекцією статевих органів проведено патоморфологічні дослідження внутрішніх органів у 22 померлих новонароджених. Встановлено, що у жінок з інфекцією статевих органів морфологічні порушення плаценти є субстратом для формування поліорганної патології плода, що вказує на необхідність своєчасного комплексного пренатального лікування внутрішньоутробної інфекції.

Вступ

Останніми роками у всьому світі відмічається тенденція до збільшення частоти інфекцій, що передаються статевим шляхом [1, 4]. Особливої уваги заслуговують інфекції, збудники яких здатні ушкоджувати тканини посліду, проникати через плацентарний бар'єр і викликати внутрішньоутробне інфікування.

Внутрішньоутробні інфекції посідають одне з чільних місць серед причин перинатальної захворюваності і смертності [5]. Під «внутрішньоутробною інфекцією» мають на увазі не тільки процес розповсюдження інфекційних агентів в організмі плода, але і викликані ними патофізіологічні зміни різних органів і систем, характерні для інфекційного захворювання, що виникли анте- або інтранатально і виявляються пренатально або після народження [5, 6].

Будь-який процес, що відбувається в живому організмі, має своє структурне відображення, свій матеріальний субстрат. На самих ранніх етапах розвитку зародок людини відповідає на вплив оточуючого середовища змінами основного процесу, що характеризує живий організм, тобто виникненням порушень метаболізму у вигляді дистрофічних змін аж до розвитку некрозу або до загибелі зародку. По мірі дозрівання зародку поступово виникають більш складні реакції відповіді, такі як розлад кровообігу, регенераторні та компенсаторно-приспосувальні процеси [2, 7].

Мета дослідження

Встановити патоморфологічні зміни при патологічних процесах у померлих дітей, новонароджених від матерів з інфекцією статевих органів.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ

Проведено патоморфологічні дослідження внутрішніх органів у 22 померлих новонароджених від матерів з інфекцією статевих органів. З урахуванням невеликої кількості спостережень статистична обробка даних з визначенням вірогідно значущих показників не проводилася. Матеріал представлений за допомогою загального опису отриманих даних.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Відомо, що при внутрішньобному інфікуванні плацента має свої специфічні особливості [3]. Плацента має незрілу структуру ворсинчатого хоріону із слабовираженою васкуляризацією, різке звуження синцитіо-капілярних мембран, набряковість, вогнищеві скупчення сегментоядерних лейкоцитів, фібриніодний некроз середніх і стовбурових ворсин. Спостерігаються масивні поширені ішемічні некрози, ознаки інфікування. Звертає на себе увагу наявність вогнищ скопичення лейкоцитів у гладкому хоріоні. Такі морфологічні порушення плаценти є несприятливим фоном, на якому відбуваються формування і розвиток плоду.

Результати патологоанатомічного макро- та мікроскопічного дослідження померлих новонароджених від матерів з інфекцією статевих органів показали суттєві зміни внутрішніх органів. Запальні зміни в легенях відмічались у всіх спостереженнях, у головному мозку – у 10 (45,5 %) випадків, у печінці – у 9 (40,9 %), нирках та наднирниках – у 6 (27,3 %), органах шлунково-кишкового тракту – у 3 (13,6 %).

Найчастіше зміни при внутрішньоутробному інфікуванні спостерігаються в легенях, що клінічно проявляється пневмоніями. Альвеолярні перетинки потовщені, інфільтровані лейкоцитами – перибронхіально і периваскулярно. Обширні вогнища лейкоцитарної інфільтрації паренхіми з формуванням абсцесів. У деяких випадках аж до розвитку некрозу, відмічаються ділянки деструкції легеневої тканини представлені тканинним і лейкоцитарним детритом і щільними еозинофільними масами.

При дослідженні печінки новонароджених, які померли в ранньому неонатальному періоді виявлено суттєві зміни. Відомо, що печінка також є органом-мішенню, що підлягає ураженню при внутрішньоутробному інфікуванні. Порушення її функцій також зумовлює високу частоту геморагічних ускладнень у таких дітей, яка досягає 20 %. Спостерігається збільшення щільності тканин печінки, виражена білкова дистрофія гепатоцитів, фіброз портальних трактів з лімфоцитарною інфільтрацією. Зустрічаються інтрамодулярні інфільтрати за типом гранулем з некрозом в центрі аж до формування абсцесу.

Селезінка часто збільшених розмірів, дуже щільна, запальний інфільтрат по ходу трабекул.

У серці спостерігається інтерстиціальний набряк, дистрофія кардіоміоцитів.

Виражені порушення при патоморфологічному дослідженні спостерігаються з боку головного мозку. Відмічається дистрофія невронів

аж до некробіозу і вогневищевих мікронекрозів, інтерстиціальний набряк, в оболонках спостерігається дифузна лейкоцитарна інфільтрація.

У нирках часто відмічається дистрофія епітелію каналців аж до вогнищ некрозу епітелію каналців і оточуючої строми. У наднирниках спостерігається набряк, вогнища крововиливів.

Поряд з вищезазначеними патоморфологічними порушеннями, нами у деяких випадках (3 спостереження) відмічені зміни з боку органів травної системи. У підшлунковій залозі спостерігався виражений фіброз, розростання сполучної тканини, вогневищеві лімфоцитарно-лейкоцитарні інфільтрати. У шлунку – запальні інфільтрати з набряком підслизового шару.

У тонкому кишечнику спостерігалась дифузна запальна інфільтрація з поширенням на підслизову оболонку з руйнуванням ворсинок, що може бути субстратом для формування язвенно-некротичного ентероколіту.

Висновки

За даними патоморфологічних досліджень у померлих новонароджених від матерів з інфекцією статевих органів, поряд з морфологічними змінами плаценти, виявлені макро- та мікроскопічні ознаки значних змін внутрішніх органів, що є морфологічним субстратом формування поліорганної патології у плода, визначаючи тяжкість стану дитини при народженні та вказує на необхідність своєчасного комплексного пренатального лікування внутрішньоутробної інфекції.

Перспективи подальших досліджень. Перспективою досліджень є подальший набір матеріалу для отримання статистично значимої вибірки, що надасть змогу визначити критерії внутрішньоутробного інфікування плода, а також вивчення патоморфологічних змін за допомогою сучасних гістологічних методів дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адашкевич В.П. Инфекции, передаваемые половым путем / В.П.Адашкевич. – Н. Новгород: Изд-во НГМА, 2004. – 416 с.
2. Морфологические критерии прогнозирования реализации внутриутробной инфекции у новорожденного / О.И.Линева, Т.А.Федорина, Л.В.Прохорова, С.В.Цуркан // Акуш. и гинек. – 2004. – № 3. – С.23-26.
3. Подольський В.В. Лікування плацентарної недостатності у вагітних з інфекціями статевих шляхів // В.В.Подольський, Вл.В.Подольський, Я.О.Сопко // Інформаційний лист. – К., 2008.
4. Руководство по лечению заболеваний, передаваемых половым путем. Центры по контролю и предупреждению заболеваний США, 2002. – М.: Санам, 2003. – 72 с.
5. Цинзерлинг В.А. Перинатальные инфекции (вопросы патогенеза, морфологической диагностики и клинико-морфологических сопоставлений). Практическое руководство / В.А.Цинзерлинг, В.Ф. Мельникова – СПб.: Элби СПб, 2002. – 325 с.
6. Чайка В.К. Инфекция в акушерстве и гинекологии: Практ. руководство./ В.К. Чайка— Донецк: ООО «Альматео», 2006. – 640 с.
7. Nelson C.T. Mycoplasma and Chlamydia pneumonia in pediatrics / C.T.Nelson // Semin. Respir. Infect. – 2002. – № 1. – P. 10-14.

**ПАТОМОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ
ВНУТРЕННИХ ОРГАНОВ НОВОРОЖДЕННЫХ ОТ
МАТЕРЕЙ С ИНФЕКЦИЕЙ ПОЛОВЫХ ОРГАНОВ**

*Т.К. Знаменская, Р.И. Жданович, Т.М. Килимник,
А.О. Журавель, Т.М. Луценко, Т.В. Дзядык*

**ГУ «Институт педиатрии, акушерства и гинекологии
НАМН Украины»
(Украина, г.Киев)**

Резюме. Для установления особенностей патологических процессов у новорожденных от матерей с инфекцией половых органов проведены патоморфологические исследования внутренних органов 22 умерших новорожденных. Установлено, что у женщин с инфекцией половых органов морфологические нарушения плаценты являются субстратом для формирования полиорганной патологии плода, что указывает на необходимость своевременного комплексного пренатального лечения внутриутробной инфекции.

Ключевые слова: инфекции половых органов, новорожденные, внутриутробное инфицирование, патоморфологические исследования

**PATHOMORPHOLOGIC FEATURES OF INTERNAL
ORGANS OF NEW-BORN FROM MOTHERS WITH
THE INFECTION OF GENITALS**

*T.K. Znamenska, R.I. Zhdanovich, T.M. Kilimnik,
T.M. Lucenko, T.V. Dzyadyk*

**Institute of paediatrics, obstetrics and gynaecology
of NAMS of Ukraine
(Ukraine, Kyiv)**

Summary. Pathomorphologic features of internal organs of new-born from mothers with the infection of genitals. For establishment of features of pathological processes in newborns from mothers with the infection of genitals, pathomorphologic researches of internal organs of 22 dead newborns are conducted. It is set that at women with the infection of genitals morphological violations of placenta are substratum for forming of multiple organ pathology of fetus, that specifies on the necessity of timely complex prenatal treatment of intrauterine infection.

Keywords: infections of genitals, newborn, intrauterine infection, pathomorphologic researches.

Рецензент: *Завідувач кафедри неонатології
Донецького національного медичного університету
д.м.н., професор Батман Ю.А.*